

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Кириченко А.М.

AS
2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКСПЕРТИЗА ТА ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-наукова програма «Аудит, державний фінансовий контроль та експертиза»

Економічний факультет

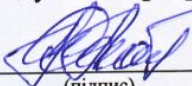
2024 – 2025 навчальний рік

Розробники: канд. екон. наук, доц., доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування Ольга ПУГАЧЕНКО

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри: к.е.н., проф. Магопець О.А.

_____

(Магопець О.А.)

Декан факультету: д.е.н., проф. Шалімова Н.С.

_____

(Шалімова Н.С.)

©ЦНТУ, 2024 рік

©

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Професійної підготовки	
	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки: 1-й 1-й	
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-наукова програма: «Аудит, державний фінансовий контроль та експертиза»	Семестр 2-й 2-й	
		Лекції 32 год. 4 год.	
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній рівень: магістр	Практичні, семінарські 16 год. 2 год.	
		Лабораторні - -	
		Самостійна робота 72 год. 114 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання: українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» полягає у формуванні системи теоретичних знань з порядку призначення та проведення експертиз й експертних досліджень документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності, фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій, фінансово-кредитних операцій, набутті практичних навичок та дослідницьких компетентностей із розробки рекомендацій щодо вдосконалення експертної діяльності.

Завданнями дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» є:

- формування компетентностей, важливих при визначенні концептуальних засад провадження експертної діяльності на теоретичному, науковому та практичному рівнях з урахуванням цілей сталого розвитку, глобалізації, євроінтеграції та впливу цифровізації;
- практична підготовка з питань організації і методики експертиз та експертних досліджень для попередження правопорушень у сфері економічних відносин, а також формування навичок зі складання відповідних висновків для досудових і судових органів під час цивільних, господарських, адміністративних і кримінальних проваджень у справах, що стосуються порушення законодавства з економічних питань;
- формування компетентностей, необхідних для виховання у здобувачів правової свідомості та юридичної відповідальності за порушення порядку ведення економічної діяльності підприємств й організацій, фінансово-кредитних операцій, бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності, а також навичків для розробки пропозицій з удосконалення організації і методики експертизи й експертних досліджень.

Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця): Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дана дисципліна вивчається з урахуванням отриманих знань з дисциплін: Глобальна економіка, інновації та цілі сталого розвитку, Організація і методика наукових досліджень та педагогічної діяльності, Стратегії розвитку та їх аналітичне забезпечення, Організація бухгалтерського обліку, Облік та внутрішній аудит в управлінні, паралельно з викладанням наступних обов'язкових компонент: Організація надання та методика виконання аудиторських послуг, Державний фінансовий аудит, моніторинг та інспектування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

- ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК12. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК13. Здатність планувати і проводити наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.
- СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.
- СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.
- СК11. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, спрямовані на пізнання економічних явищ і процесів.
- СК12. Здатність застосовувати отримані нові знання та інновації для розв'язання комплексних проблем у сфері обліку, аудиту та оподаткування, а також адаптувати їх до умов змінного середовища та вимог сталого розвитку.
- СК13. Здатність застосовувати сучасні організаційно-методичні прийоми та технології аудиту (незалежного, внутрішнього, державного), інспектування, перевірок та моніторингу закупівель, експертизи під час провадження професійної діяльності та наукових досліджень з урахуванням вимог міжнародних стандартів, професійної етики.
- СК14. Здатність до виявлення проблем та наукових фактів у сфері теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, державного фінансового контролю та експертизи, визначення, обґрунтування та впровадження заходів, спрямованих їх вдосконалення.

Програмні результати навчання

- ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.
- ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.
- ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

- ПР11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.
- ПР12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.
- ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.
- ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.
- ПР16. Здійснювати публічні ділові і наукові комунікації задля вирішення комунікативних завдань державною та іноземними мовами.
- ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.
- ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
- ПР21. Вміти генерувати нові ідеї в сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.
- ПР22. Аналізувати і оцінювати закономірності і тенденції розвитку обліку, аналізу та аудиту, оподаткування.
- ПР23. Моделювати застосування методів наукових досліджень для аналізу закономірностей і тенденцій розвитку основних напрямів розвитку обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.
- ПР24. Володіти сучасними організаційно-методичними прийомами та технологіями виконання завдань з аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, завдань в сфері внутрішнього аудиту, державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки та моніторингу закупівель, експертизи під час провадження професійної діяльності та наукових досліджень з урахуванням вимог міжнародних стандартів, професійної етики.
- ПР25. Визначати актуальні проблеми та виявляти наукові факти у сфері теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, державного фінансового контролю та експертизи, робити науково-обґрунтовані висновки, розробляти пропозиції щодо їх вирішення та впроваджувати заходи, спрямовані на вдосконалення систем аудиту, державного фінансового контролю та експертизи.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних Цілей сталого розвитку до 2030 року:

Зміст навчальної дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» інтегрує такі Цілі сталого розвитку та сприяє отриманню компетентностей та результатів навчання, які дозволять магістру в майбутньому ефективно працювати в напрямку розв'язання таких глобальних та національних завдань:

Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства (глобальне визначення); Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства (національне визначення) – завдання 2.4. До 2030 року забезпечити створення стійких систем виробництва продуктів харчування й упровадити методи ведення сільського господарства, які дозволяють підвищити життєстійкість і продуктивність та збільшити обсяги виробництва, сприяють збереженню екосистем, зміцнюють здатність адаптуватися до зміни клімату, екстремальних погодних явищ, засух, повеней та інших лих і поступово покращують якість земель та ґрунтів.

Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх (глобальне визначення); Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх (національне визначення) – завдання: 8.4. Упродовж усього терміну до кінця 2030 року поступово підвищувати глобальну ефективність використання ресурсів у системах споживання і виробництва та прагнути, щоб економічне зростання не супроводжувалося погіршенням стану навколишнього середовища, як це передбачається Десятирічною стратегією дій з переходу до використання раціональних моделей споживання і виробництва, причому першими цим повинні зайнятися розвинені країни; 8.10. Зміцнювати спроможність національних фінансових установ заохочувати і розширювати доступ до банківських, страхових і фінансових послуг для всіх.

Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям (глобальне визначення); Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям (національне визначення) – завдання: 9.4. До 2030 року модернізувати інфраструктуру і переобладнати промислові підприємства, зробивши їх стійкими за рахунок підвищення ефективності використання ресурсів, ширшого застосування чистих та екологічно безпечних технологій і промислових процесів за участю всіх країн відповідно до їх індивідуальних можливостей.

Ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва (глобальне визначення); Ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва (національне визначення) – завдання: 12.2. До 2030 року домогтися раціонального освоєння й ефективного використання природних ресурсів; 12.5. До 2030 року суттєво зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання; 12.6. Рекомендувати компаніям, особливо великим і транснаціональним, застосовувати стійкі методи виробництва та відображати інформацію про раціональне використання ресурсів у своїх звітах; 12.7. Сприяти забезпеченню сталої практики державних закупівель відповідно до національних стратегій і пріоритетів

Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях (глобальне визначення); Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях (національне визначення) – завдання: 16.3. Сприяти верховенству права на національному та міжнародному рівнях і забезпечити всім рівний доступ до правосуддя; 16.4. До 2030 року значно зменшити незаконні фінансові потоки та потоки зброї, активізувати діяльність з виявлення й повернення викрадених активів і вести боротьбу з

усіма формами організованої злочинності; 16.6. Створити ефективні, підзвітні та прозорі установи на всіх рівнях; 16.7. Забезпечити відповідальне прийняття рішень репрезентативними органами на всіх рівнях за участю всіх верств суспільства; 16.10. Забезпечити доступ громадськості до інформації і захистити основні свободи відповідно до національного законодавства і міжнародних угод

Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку (глобальне визначення); Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку (національне визначення) – завдання: 17.1. Посилити мобілізацію ресурсів із внутрішніх джерел, у т.ч. завдяки міжнародній підтримці країн, що розвиваються, для підвищення національної спроможності щодо збирання податків та інших доходів; 17.17. Стимулювати й заохочувати ефективне партнерство між державними організаціями, між державним і приватним секторами та між організаціями громадянського суспільства, спираючись на досвід і стратегії використання ресурсів партнерів; 17.19. До 2030 року, спираючись на нинішні ініціативи, розробити на додаток до показника валового внутрішнього продукту також інші показники вимірювання прогресу щодо сталого розвитку та сприяти нарощуванню потенціалу країн у галузі статистики.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Експертиза та експертні дослідження: основні дефініції, наукові погляди та концепції розвитку

Зміст понять «експертна діяльність», «експертиза», «експертні дослідження» у законодавстві та наукових джерелах. Історія розвитку експертної діяльності в Україні. Економічна експертиза як один із доказових аргументів. Доказове значення експертизи у різні періоди. Місце та роль експертизи в сучасних умовах. Економіко-правовий характер експертизи. Процесуальний порядок одержання і дослідження доказової інформації. Принципи експертної діяльності. Особи, які залучаються до окремого виду провадження. Учасники залежно від виду, категорії та стадії провадження (суддя, свідки, експерти, спеціалісти, розглядаючі справу, позивач, заявник, боржник, заявник, потерпілий, підозрюваний, законні представники, прокурор, адвокати, інші особи тощо). Правові та організаційні засади експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки. Інформаційне, методичне, наукове, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення експертизи та експертних досліджень. Вертикальні та горизонтальні зв'язки в експертній діяльності. Комунікаційні зв'язки експертів із зовнішнім та внутрішнім середовищем. Наукові погляди та концепції розвитку експертної діяльності в Україні.

Тема 2. Місце, роль і значення експертиз в умовах цілей сталого розвитку

Роль експертиз у досягненні цілей сталого розвитку. Види експертиз: криміналістична; інженерно-технічна; економічна; товарознавча; експертиза у сфері інтелектуальної власності; психологічна; мистецтвознавча; екологічна; військова; судово-ветеринарна; гемологічна; історико-археологічна; судово-медична та судово-психіатрична та інші види. Альтернативні види експертиз у законодавчих і наукових джерелах. Ознаки класифікації економічної експертизи (класифікація економічних наук; класифікація галузей економіки; класифікація видів економічної діяльності). Взаємозв'язок окремих видів експертизи і відповідних цілей сталого розвитку. Експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності, про економічну діяльність підприємств й організацій та фінансово-кредитних операцій у правоохоронній діяльності. Первинні, додаткові, повторні, комісійні, комплексні експертизи.

Тема 3. Організаційно-методичні засади та законодавче регулювання експертної діяльності

Необхідність регулювання експертної діяльності. Законодавчо-нормативне регулювання експертної діяльності в Україні. Пропозиції з удосконалення законодавства про експертизу в наукових дослідженнях. Мета і функції експертиз та експертних досліджень. Завдання експертизи (пов'язані з ідентифікацією об'єктів; діагностичні завдання; завдання, пов'язані з експертною профілактикою). Принципи експертної діяльності. Суб'єкти експертної діяльності. Предмет судової експертизи. Взаємозв'язок між організацією та методикою експертних досліджень. Етапи експертизи (експертних досліджень) в наукових джерелах. Методичні прийоми, застосовувані при експертному дослідженні господарських операцій. Загальнонаукові методи дослідження в економічних експертизах. Конкретні методичні прийоми експертизи. Методи експертизи та експертних досліджень у наукових доробках вітчизняних і закордонних дослідників. Підстави проведення судової експертизи (обстеження і дослідження). Процесуальний документ (постанова, ухвала) про призначення експертизи (залучення експерта). Письмова заява (лист) замовника (юридичної або фізичної особи). Оформлення матеріалів для проведення експертиз (досліджень). Документ про призначення експертизи (залучення експерта). Клопотання експерта. Строки проведення експертизи. Складність експертного дослідження. Попереднє вивчення матеріалів наданих на експертизу. Особливості призначення інших видів експертизи окрім первинної. Проведення додаткової або повторної експертизи.

Тема 4. Процесуальний характер призначення та проведення експертиз та експертних досліджень

Процесуальний порядок одержання і дослідження доказової інформації. Надання документам юридичної оцінки. Випадки призначення судових експертиз документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності, про економічну діяльність підприємств й організацій та фінансово-кредитних операцій. Зміст і роль Кримінально-процесуального (КПК), Цивільного процесуального (ЦПК),

Господарського процесуального (ГПК) кодексів України та Кодексу Адміністративного судочинства України (КАСУ) у призначенні і проведенні експертиз та експертних досліджень. Побудова причинно-наслідкових логічних взаємозв'язків використання предмета посягань і недостовірності зведень у документах, що припускають юридичну оцінку діянь відповідно до норм матеріального права. Роль бухгалтерського обліку і звітності для реалізації принципу невідворотності покарання за збиток, заподіяний злочинами (правопорушеннями) матеріальним інтересам особистості, суспільства і держави.

Тема 5. Інформаційна база для експертних досліджень в умовах інноваційного розвитку

Об'єкти економічної експертизи (досліджень) – первинні бухгалтерські документи; реєстри бухгалтерського обліку; документи фінансової звітності; статистична звітність за відповідні періоди; акти ревізій і контрольних перевірок; роздруковані та завірені електронні документи; організаційно-розпорядчі та планово-регулювальні документи, складені на підставі законодавчих та нормативних актів. Систематизація документів для експертного дослідження. Загальні вимоги до методики дослідження предметів і документів. Зіставлення зведень у документах з об'єктивною реальністю. Вимоги при дослідженні об'єктів, які надано для експертизи з економічних питань. Об'єкти, які направляються на експертне дослідження. Дозвіл на пошкодження або знищення об'єкта судової експертизи. Вилучення об'єктів, що підлягають дослідженню, та відібрання зразків. Повернення предметів та документів, що були об'єктами експертного дослідження. Вимоги до документів, які передаються для проведення судової експертизи з економічних питань. Документи бухгалтерського, управлінського, статистичного обліку та фінансова і податкова звітність, які містять відомості, - вихідні дані для вирішення поставлених питань. Якість документів (якісні, недоброякісні) для експертного дослідження з економічних питань. Неофіційні документи. Умови використання експертом неофіційних записів. Кількість об'єктів або складність об'єктів за характером досліджень. Об'єкти, зразки для порівняльного дослідження. Додаткові матеріали, що стосуються предмета експертизи, які були зібрані після надання первинного висновку. Природа електронних об'єктів судово-економічної експертизи діджиталізованого облікового середовища. Інформаційні портали для отримання даних про суб'єктів підприємництва – Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Єдиний державний реєстр судових рішень, Реєстри Державної податкової служби України, YouControl, Оpendатабот (opendatabot.ua), Vkursi Pro, Вчасно, EDIN, BPM QUANTUM, DEALS, Document.Online, InstaDoc. Програмні продукти з бухгалтерського обліку (Business Automation Software for Accounting, MASTER: Бухгалтерія, M.E.DOC, Єдине вікно подання електронної звітності, Арт-Звіт Pro, Poster, Dilovod, Checkbox, Е-Чек) як об'єкт експертного дослідження.

Тема 6. Судження експертів як інструмент отримання фахових свідчень і доказів

Професійне судження експерта. Розвиток наукових поглядів на формування професійного судження експерта. Особи, які можуть бути судовими експертами. Особи, які не можуть бути судовими експертами. Гарантії незалежності експерта та правильності його висновку. Професійна підготовка судового експерта. Атестація з метою присвоєння кваліфікації судового експерта за відповідною експертною спеціальністю. Об'єктивність і повнота дослідження фактів підприємницької діяльності за період роботи реальних розпорядників коштів. Консультації профільних фахівців. Перевірка доказів при експертному дослідженні з формальної сторони. Перевірка доказів при експертному дослідженні на предмет відображених операцій. Морально-етичні норми поведінки експертів. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення експертної діяльності. Забезпечення умов праці експерта за місцезнаходженням об'єктів дослідження. Дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова та кримінальна відповідальність експерта. Оплата праці та соціальний захист експертів. Особливості надання щорічних відпусток експертам. Підвищення кваліфікації та самовдосконалення експертів. Взаємодія експертів з іншими учасниками експертної діяльності та замовниками експертних досліджень. Експертне навантаження фахівців. Трансформація наукових підходів до формування вимог до експертів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 7. Судова експертиза як пріоритетний вид експертної діяльності: наукові погляди та прикладний аспект

Дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду. Законодавство України про судову експертизу. Суб'єкти судово-експертної діяльності. Судові експерти державних спеціалізованих установ; судові експерти, які не є працівниками зазначених установ; інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань. Державний Реєстр атестованих судових експертів. Судовий експерт, як суб'єкт формування експертної думки. Обов'язки та права судового експерта у профільному та процесуальному законодавстві. Відповідальність судового експерта. Реєстр методик проведення судових експертиз. Фінансування судово-експертної діяльності залежно від виду призначеної експертизи та замовника. Експертно-кваліфікаційні комісії та їх роль в судово-експертній діяльності. Охорона державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи. Інформаційне забезпечення судової експертизи. Особливості використання

речових доказів в експертній і науковій діяльності. Проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави. Залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз. Міжнародне наукове співробітництво. Проблематика визначення понятійно-категорійного апарату судової експертизи у наукових дослідженнях.

Тема 8. Проблемні аспекти судово-економічної експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності

Проблематика завдань судової експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності. Визначення: документальної обґрунтованості розміру нестачі або надлишків товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів на підприємствах, в установах, організаціях і їх структурних підрозділах, періоду їх утворення; документальної обґрунтованості оформлення операцій з одержання, зберігання, виготовлення, реалізації товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, основних засобів, надання послуг; документальної обґрунтованості відображення в обліку операцій з основними засобами, товарно-матеріальними цінностями, грошовими коштами, цінними паперами та іншими активами; документальної обґрунтованості відображення в обліку операцій з нарахування та виплати заробітної плати, інших виплат; документальної обґрунтованості, задекларованої платником податку бази оподаткування податком на прибуток підприємств, та суми податку, що підлягає сплаті за певний звітний період, визначеної органом податкового контролю; документальної обґрунтованості формування платником податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ, визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті, та суми ПДВ, заявленої до бюджетного відшкодування; документальної обґрунтованості окремих елементів податків та зборів, визначених платником у відповідних деклараціях (розрахунках, звітах). Орієнтовний перелік вирішуваних питань при проведенні економічної експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності. Розвиток наукових поглядів на судово-економічну експертизу документів бухгалтерського обліку, оподаткування та звітності.

Тема 9. Трансформація підходів до призначення і проведення судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій

Проблеми постановки і вирішення завдань судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій. Проведення аналізу: показників фінансово-економічного стану (платоспроможності, фінансової стійкості, прибутковості тощо) підприємства/організації; структури майна та джерел його придбання. Визначення: документальної обґрунтованості розрахунків з дебіторами і кредиторами; документальної обґрунтованості аналізу складу витрат; документальної обґрунтованості розрахунків плати за оренду майна; документальної обґрунтованості розрахунків частки майна у разі виходу учасника зі складу засновників підприємства; документальної обґрунтованості розрахунків втраченого заробітку (від несвоєчасної виплати компенсації заподіяної шкоди у разі втрати працездатності та в інших випадках);

документальної обґрунтованості цільового витрачання бюджетних коштів; документальної обґрунтованості розрахунків втраченої вигоди; документальної обґрунтованості розрахунків економічного показника майнової шкоди (збитки, втрачена вигода), проведених суб'єктами фінансово-господарського контролю, органами досудового розслідування або заявлених у позовних вимогах; документальної обґрунтованості здійснених фінансово-господарських операцій із придбання товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти. Орієнтовний перелік вирішуваних питань при експертизі документів про економічну діяльність підприємств й організацій. Експертиза тендерних закупівель. Підходи до вдосконалення організації судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій у наукових джерелах.

Тема 10. Судова експертиза документів фінансово-кредитних операцій: наукове обґрунтування та практична реалізація

Законодавча регламентація завдань судової експертизи документів фінансово-кредитних операцій. Визначення документальної обґрунтованості оформлення банківських операцій з відкриття рахунків, руху грошових коштів на рахунках; документальної обґрунтованості оформлення та відображення в обліку операцій з видачі, використання та погашення кредитів; документальної обґрунтованості оформлення та відображення в обліку банків їх фінансово-господарської діяльності; відповідності відображення фінансово-господарських операцій банків вимогам нормативних актів з ведення обліку і подання звітності; документальної обґрунтованості відображення фінансово-господарських операцій щодо нарахування та сплати банками податків та їх відповідності даним обліку та звітності, чинному законодавству; документальної обґрунтованості проведення операцій за депозитними вкладками у банківських та інших фінансових установах. Орієнтовний перелік вирішуваних питань у межах експертизи документів фінансово-кредитних операцій. Трансформація завдань судової експертизи документів фінансово-кредитних операцій у наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів.

Тема 11. Оформлення результатів судової експертизи та експертних досліджень з економічних питань

Висновок експерта: наукові погляди та юридична регламентація. Реквізити висновку експерта. Частина висновку експерта: вступна (Вступ), дослідницька (Дослідження), заключна (Висновки). Основні складові вступної частини висновку експерта. Перелік рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури. Реєстр методик проведення судових експертиз. Склад дослідницької частини висновку експерта. Причини, з яких питання не можуть бути вирішені. Узагальнення та оцінка результатів окремих досліджень. Причини розбіжностей з висновками попередніх експертиз, якщо такі розбіжності мали місце. Заключна частина висновку експерта. Відповіді на поставлені питання у послідовності, що визначена у вступній частині. Відповідь по суті. Причини, з яких неможливо вирішити поставлене питання. Особливості документального оформлення

окремих видів експертизи. Висновок експертів при проведенні комісійної або комплексної експертизи. Особливість проведення первинної експертизи співробітниками однієї експертної установи. Випадки представлення Висновку експерта у чотирьох примірниках. Висновок експерта при проведенні експертизи під час судового розгляду. Зауваження, які виникли в керівника експертної установи після ознайомлення з висновком експерта. Повідомлення про неможливість надання висновку (вступна, мотивувальна, заключна). Попередження експерта про кримінальну відповідальність (ст. 384, 385 Кримінального кодексу України). Альтернативні погляди науковців на представлення результатів експертиз та експертних досліджень.

Тема 12. Наукові дослідження у сфері експертизи та експертних досліджень

Наукові інтерпретації понять «судова експертиза», «судово-економічна експертиза», «економічна експертиза», «судова експертиза з економічних питань». Наукові школи та погляди на експертизу та експертні дослідження. Науковий доробок М.С. Бокаріуса та його внесок у розвиток судової експертизи. Внесок українських науковців у розвиток експертної діяльності. Сучасні наукові концепції судово-експертної діяльності. Чинники стратегії розвитку судово-економічної експертизи. Типи гіпотетичних реалій розвитку судової експертизи з економічних питань: бухгалтерські рішення (гіпотеза здатності виявити шахрайство та гіпотеза суттєвості) та небухгалтерські фактори (гіпотеза бонусного контракту, гіпотеза анонімності, гіпотеза збереження стабільності). Мультидисциплінарне підґрунтя принципів судово-економічної експертизи. Дисертаційні дослідження проблематики організації і методики експертизи та експертних досліджень у різні періоди розвитку України. Аналіз тематики дисертаційних досліджень присвячених експертизі та експертним дослідженням за економічним і юридичними напрямками. Проблеми організації експертної діяльності в Україні та світі. Проблемні питання експертиз та експертних досліджень окремих об'єктів. Проблеми, недоліки та напрямки покращення комунікації суб'єктів експертної діяльності. Закордонний досвід провадження експертної діяльності та оцінка можливостей його впровадження в українську практику. Перспективи розвитку експертної діяльності та окремих видів експертиз. Напрямки удосконалення організації експертної діяльності у контексті інноваційного розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	Усього -го	у тому числі					Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль 1.												
Концептуальні засади провадження експертної діяльності												
Тема 1. Експертиза та експертні дослідження: основні дефініції, наукові погляди та концепції розвитку	10	2	1			7	10	1				9
Тема 2. Місце, роль і значення експертиз в умовах цілей сталого розвитку	10	4	1			5	10					10
Тема 3. Організаційно-методичні засади та законодавче регулювання експертної діяльності	10	4	1			5	10	1	1			8
Тема 4. Процесуальний характер призначення та проведення експертиз та експертних досліджень	10	2	1			7	10					10
Тема 5. Інформаційна база для експертних досліджень в умовах інноваційного розвитку	10	4	2			4	10					10
Тема 6. Судження експертів як інструмент отримання фахових свідчень і доказів	10	2	2			6	10					10
Змістовий модуль 2.												
Організаційно-методичні аспекти проведення судово-економічної експертизи та експертних досліджень												
Тема 7. Судова експертиза як пріоритетний вид експертної діяльності: наукові погляди та прикладний аспект	10	4	2			4	9		1			8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	Усього -го	у тому числі					Усього -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	3	4	5	6	7	
Тема 8. Проблемні аспекти судово-економічної експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності	10	2	2			6	9	1				8
Тема 9. Трансформація підходів до призначення і проведення судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій	10	2	1			7	9					9
Тема 10. Судова експертиза документів фінансово-кредитних операцій: наукове обґрунтування та практична реалізація	10	2	1			7	9					9
Тема 11. Оформлення результатів судової експертизи та експертних досліджень з економічних питань	8	2	1			5	9	1				8
Тема 12. Наукові дослідження у сфері експертизи та експертних досліджень	12	2	1			9	15					15
Усього годин	120	32	16			72	120	4	2			114

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Експертиза та експертні дослідження: основні дефініції, наукові погляди та концепції розвитку Тема 2. Місце, роль і значення експертиз в умовах цілей сталого розвитку	2
2	Тема 3. Організаційно-методичні засади та законодавче регулювання експертної діяльності Тема 4. Процесуальний характер призначення та проведення експертиз та експертних досліджень	2
3	Тема 5. Інформаційна база для експертних досліджень в умовах інноваційного розвитку	2
4	Тема 6. Судження експертів як інструмент отримання фахових свідчень і доказів	2
5	Тема 7. Судова експертиза як пріоритетний вид експертної діяльності: наукові погляди та прикладний аспект	2
6	Тема 8. Проблемні аспекти судово-економічної експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності	2
7	Тема 9. Трансформація підходів до призначення і проведення судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій Тема 10. Судова експертиза документів фінансово-кредитних операцій: наукове обґрунтування та практична реалізація	2
8	Тема 11. Оформлення результатів судової експертизи та експертних досліджень з економічних питань Тема 12. Наукові дослідження у сфері експертизи та експертних досліджень	2
	Разом	16

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Експертиза та експертні дослідження: основні дефініції, наукові погляди та концепції розвитку	7
2	Тема 2. Місце, роль і значення експертиз в умовах цілей сталого розвитку	5
3	Тема 3. Організаційно-методичні засади та законодавче регулювання експертної діяльності	5
4	Тема 4. Процесуальний характер призначення та проведення експертиз та експертних досліджень	7
5	Тема 5. Інформаційна база для експертних досліджень в умовах інноваційного розвитку	4
6	Тема 6. Судження експертів як інструмент отримання фахових свідчень і доказів	6
7	Тема 7. Судова експертиза як пріоритетний вид експертної діяльності: наукові погляди та прикладний аспект	4
8	Тема 8. Проблемні аспекти судово-економічної експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності	6
9	Тема 9. Трансформація підходів до призначення і проведення судової експертизи документів про економічну діяльність підприємств й організацій	7
10	Тема 10. Судова експертиза документів фінансово-кредитних операцій: наукове обґрунтування та практична реалізація	7

№	Назва теми	Кількість годин
11	Тема 11. Оформлення результатів судової експертизи та експертних досліджень з економічних питань	5
12	Тема 12. Наукові дослідження у сфері експертизи та експертних досліджень	9
	Разом	72

7. Індивідуальні завдання

При вивченні дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» здобувачам пропонується виконувати наступні індивідуальні завдання:

- розв'язування кейсів, ситуаційних завдань з теми;
- написання авторського есе;
- створення індивідуальних або колективних презентацій на певну тематику;
- участь в науково-практичних конференціях, або публікація статей на тематику згідно плану курсу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) включає додаткову роботу студента протягом навчального семестру. Метою ІНДЗ є самостійне детальне дослідження окремих проблем призначення і проведення експертизи й експертних досліджень та розробка напрямків їх вирішення з метою вдосконалення експертної діяльності у цілому, а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувача з дисципліни, розвиток навичок самостійної роботи.

ІНДЗ з дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» передбачає написання здобувачами науково-пошукових робіт, підготовку повідомлень та презентацій, аналітичний огляд наукових публікацій за заданою тематикою, підготовку матеріалів до науково-практичних студентських конференцій.

Написання науково-пошукової роботи або презентації створює для здобувача можливість самостійно досліджувати українські та закордонні інформаційні джерела, в яких висвітлюються проблеми експертизи та експертних досліджень у практичному провадженні експертної діяльності, узагальнювати представлену інформацію та виділяти основне, вивчати і давати оцінку основним проблемам, шукати шляхи та висловлювати пропозиції щодо їх подолання.

Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою розвиває навички самостійної науково-дослідної та практичної роботи, дозволяє здобувачу критично проаналізувати погляди різних науковців на певну проблему, узагальнити опрацьовані дані, висловити та обґрунтувати власну точку зору на вирішення проблеми, що загалом сприяє розвитку та поглибленню у студента наукового і практичного інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Здобувачі, які бажають приймати участь у науковій роботі, можуть підготувати матеріали для їх презентації й апробації на науково-практичних студентських конференціях. Для самостійної роботи пропонується написання тез доповіді або наукової статті для студентів, які зацікавлені у поглибленому вивченні дисципліни.

Орієнтовна структура індивідуальних навчально-дослідних завдань для

студентів:

- вступ (зазначається тема, мета та завдання роботи);
- теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання);
- основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, рисунки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо);
- висновки;
- список використаних джерел.

Теми індивідуальних завдань:

1. Роль, місце і значення експертизи та експертних досліджень в умовах цифровізації та діджиталізації
2. Наукові погляди на процесуально-правовий та фінансово-економічний зміст експертизи
3. Історична ретроспектива розвитку експертної діяльності в Україні
4. Основні поняття правоохоронної діяльності в частині призначення і проведення економічних експертиз: наукові погляди та практична реалізація
5. Класифікація експертиз та експертних досліджень за ознаками в Україні та у країнах-членах ОЕСР
6. Основні європейські документи, що визначають мінімальні стандарти й пропонують різні варіанти експертної діяльності
7. Вимоги до організації робочого місця експерта в Україні та країнах-членах ОЕСР
8. Необхідність та доречність планування в експертній діяльності
9. Висунення обґрунтування і доведення гіпотез при проведенні експертних досліджень
10. Проблеми та перспективи проведення експертних досліджень операцій із грошовими коштами
11. Проблеми та перспективи здійснення експертних досліджень операцій з матеріальними цінностями
12. Проблеми та перспективи призначення та проведення експертних досліджень операцій з оплати праці та її оподаткування
13. Проблеми та перспективи організації експертних досліджень операцій з виробництва, формування собівартості та реалізації промислової (сільськогосподарської) продукції
14. Проблеми та перспективи провадження експертної діяльності у сфері надання послуг (виконання робіт)
15. Проблеми та перспективи здійснення експертних досліджень товарних операцій у торгівлі
16. Особливості призначення і проведення експертизи у межах цивільного (господарського, кримінального, адміністративного) провадження: законодавча регламентація та альтернативні наукові пошуки
17. Права та обов'язки судових експертів у профільному та процесуальному законодавстві

18. Відповідальність судового експерта та забезпечення умов для його незалежності
19. Наукові підходи до визначення принципів експертної діяльності
20. Морально-етичні якості суб'єктів експертної діяльності
21. Профілактичні заходи економічної експертизи для запобігання правопорушенням у підприємницькій діяльності
22. Інформаційно-комунікаційні зв'язки експертів у внутрішньому та зовнішньому середовищі
23. Якість та ефективність організації окремих видів експертизи та експертних досліджень
24. Закордонний досвід організації експертної діяльності та можливості його застосування в Україні
25. Проблеми і перспективи розвитку економічної експертизи в умовах євроінтеграції

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Експертиза та експертні дослідження» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, обговорення, дискусії, круглий стіл);
- наочні при проведенні лекційних (інформаційні, проблемні, аналітичні) та практичних занять, у т.ч. із використанням мультимедійних засобів;
- практичні (вирішення задач, виконання вправ, розв'язання ситуаційних завдань);
- інтерактивні (опитування, командна робота, мозковий штурм, ділові ігри, аналіз і моделювання ситуацій, кейсові завдання, метод «перехресний батл»);
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи; заняття із використанням ІКТ. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft, програмне забезпечення для проведення опитувань Mentimeter;
- методи дистанційного навчання на платформах Moodle, Zoom, Google Meet у режимі реального часу.

9. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: екзамен. Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі екзамену становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового екзамену. Протягом семестру здобувач може отримати максимум 60 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 30 балів, за другий рубіжний контроль – 30 балів. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового екзамену складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на екзамені, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно»,

«Добре», «Задовільно», «Незадовільно»).

При поточному контролі здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування у т.ч. перехресні, тестування, презентації та захист індивідуальних завдань, вирішення кейсових і ситуаційних завдань, розрахункових задач, активної наукової діяльності, участь у науково-практичних конференціях, підготовка публікацій.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, тестовий контроль.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Вітер Д.В. Використання судової експертизи під час розслідування злочинів у сфері фінансування соціальних цільових програм : дис. ... д-ра філософії : 081 / Нац. наук. центр «Ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса». Харків, 2021. 282 с.

2. Гевлич Л.Л. Аудит та бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 164 с. URL: <https://salo.li/269cA56>

3. Говорова К.І. Теоретичні та загально-методичні положення судової економічної експертизи документів фінансово-кредитних операцій : дис. ... д-ра філософії : 081 / Нац. наук. центр «Ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса». Харків, 2021. 212 с.

4. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація: моногр. за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Михайла Лучка. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 308 с. URL: <https://salo.li/944Ce41>

5. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. К.: Видавництво Ліра-К, 2022. 170 с. URL: <https://salo.li/eB227A2>

6. Іванков В.М. Методологія, організація та обліково-аналітичне забезпечення судово-економічної експертизи : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09, Житомир, 2024. 445 с. URL: <https://salo.li/616640D>

7. Кучеренко Т.Є, Уланчук В.С, Бечко В.П. Судово-бухгалтерська експертиза:

Практикум для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Умань: ФОП «Масловатий», 2018. 116 с. URL: <https://salo.li/3f2dC4d>

8. Лук'янчиков Є.Д., Лук'янчиков Б.Є. Судова експертиза : Навчальний посібник. К: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2023. 99 с. URL: <https://salo.li/7A409AB>

9. Озерна І.В., Пугаченко О.Б. Основи правових знань для економістів : навчальний посібник. К.: Алерта, 2024. 314 с.

10. Опорний конспект лекцій в таблицях та рисунках з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / укладачі О.В. Топоркова, Т.О. Євлаш, О.О. Говоруха. Х.: ХДУХТ, 2019. 108 с. URL: <https://salo.li/68D6255>

11. Сімакова-Єфремян Е.Б. Теоретико-правові та методологічні засади комплексних судово-експертних досліджень : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2017. 40 с. URL: <https://salo.li/80131Bb>

12. Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку : колективна монографія. Лівів: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз, 2020. 406 с. URL: http://indise.in.ua/sites/default/files/2020-07/Monografia_2020.pdf

13. Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. ; за заг. ред. О.Г. Рувіна. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с. URL: <https://salo.li/4137B08>

14. Теорія та практика проведення судових експертиз за напрямками інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності : Монографія ; За ред. проф. Хомутенко В.П., к.ю.н. Костіна О.Ю. Одеса, 2017. 274 с. URL: <https://salo.li/29dDA0d>

15. Тertiшник В.М., Варава В.В., Сачко О.В. Судова експертологія: курс лекцій для підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр»; За заг. ред. д.ю.н., професора В.М. Тertiшника. Дніпро: ЛІРА, 2021. 208 с. URL: <https://salo.li/0C4b56B>

16. Ужва А.М. Судово-бухгалтерська експертиза: Навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2019. 226 с.

17. Шушко О.О. Забезпечення економічної безпеки національної економіки шляхом економічної експертизи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.03. Запоріжжя, 2019. 23 с.

Додаткові:

1. Аніщенко О.В. Класифікація судових економічних експертиз на сучасному етапі розвитку судової експертизи. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2018. Вип. 18. С. 476-483.

2. Бешуля І.В., Гевлич Л.Л. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник (для студентів спец. «Облік та аудит» усіх форм навчання) ; за заг. ред. Є.Є. Іоніна. Донецьк: ДонНУ, 2013. 144 с.

3. Богомолова О.С. Проблемні питання практики проведення судових економічних експертиз. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 279-282

4. Вертепна К.О. Методичні підходи економічного дослідження які використовуються експертом-економістом під час дослідження, пов'язаних з розрахунком орендної плати. *Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія*. Львів: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз, 2020. С. 100-104

5. Вітер Д.В. Судово-економічна експертиза у доведенні обставин, що підлягають обов'язковому доказуванню при розслідуванні злочинів у сфері фінансування соціальних цільових програм. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2019. Вип. 20. С. 401-412.

6. Вітер Д.В. До питання оцінки висновку експерта під час розслідування злочинів у сфері фінансування соціальних цільових програм. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 1 (26). С. 208-212.

7. Гавриш Г.О. Формування ринку послуг економічної експертизи в Україні, дис. канд. екон. наук: 08.00.03, м. Кривий Ріг, 2014.

8. Горлачук О.А. Актуальні аспекти розвитку судової економічної експертизи. *Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.-полілогу*. Х.: Право, 2021. С. 137-138

9. Горлачук О.А. Проведення судових економічних експертиз, пов'язаних із доведенням суб'єктів господарювання до банкрутства. *Інноваційна економіка*. 2019. Вип. 7-8. С. 139-144

10. Гула Л., Михалюк О. Характеристика судово-бухгалтерської експертизи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2018. № 894. випуск 18. С. 120-123.

11. Гуцаленко Л.В., Михальчишина Л.Г., Сидорчук В.М., Пентюк І.К. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 352 с.

12. Дерій В.А., Дема Д.І. Економічна експертиза діяльності підприємств. *Економіка та суспільство. Електронне наукове фахове видання*. 2017. Вип. 11. С. 508-514.

13. Дікань Л.В., Понікаров В.Д., Кожушко О.В. Судово-економічна експертиза: навчальний посібник. Х.: Вид ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 432 с.

14. Долбнєва Д.В. Шляхи трансформації системи боротьби з економічними злочинами в Україні з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу. *ScienceRise*. 2019. № 2-3. С. 21-27

15. Євдокіменко С.В. Судово-економічна експертиза: теоретико-методологічні засади і практика реалізації. Автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.09. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 44 с.

16. Іванков В.М. Принципи судової економічної експертизи як теоретичне підґрунтя її проведення. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2022. № 26. С. 138-153

17. Іванков В.М. Генезис судової економічної експертизи. *Науковий вісник Льотної академії*. Серія: *Економіка, менеджмент та право*. 2022. № 7. С.

13-21.

18. Іванков В.М. Критерії якості судової економічної експертизи. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 81. С. 201-207.
19. Іванков В.М. Моделювання судово-економічного експертного дослідження. *Економічний простір*. 2023. Вип. 186. С. 107-113.
20. Іванков В.М. Проблемні питання розвитку судово-економічної експертизи. *Вісник Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України. Економічні науки*. 2023. № 1 (07). С. 15-22.
21. Іванков В.М. Фінансові результати бюджетної установи як предмет судової економічної експертизи. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. № 2 (55). С. 34-43.
22. Іванков В.М. Публічні кошти як об'єкт судово-економічної експертизи. *Облік і фінанси*. 2023. № 2 (100). С. 54-67.
23. Іванков В.М. Експертне дослідження протиправних дій з дебіторською заборгованістю бюджетної установи. *Інноваційна економіка*. 2023. № 2. С. 125-134.
24. Іванков В.М. Модифікація інструментів судової економічної експертизи фінансового шахрайства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-75>
25. Іванков В.М. Вплив судово-економічної експертизи на зміну парадигми аудиту оцінки шахрайства. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 7. С. 58-63.
26. Іванков В.М. Еволюція предмету судової економічної експертизи. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. Вип. 3 (92) С. 148-155
27. Іванков В.М. Аналіз великих баз даних у судово-економічній експертизі. *Сталий розвиток економіки*. 2023. Вип. 1 (46) С. 50-56.17.
28. Іванков В.М. Класифікаційна когерентність поняття «збитки». *Український економічний часопис*. 2023. Вип. 3. С. 48-52.
29. Іванков В.М. Кваліфікаційні характеристики судово-економічного експерта. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 4 (84). С. 150-156.
30. Іванков В.М. Імперативи судово-економічної експертизи збитків внаслідок збройної агресії рф. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 84. С. 158-166.
31. Іванков В.М. Інтегрування інформаційних технологій та судово-економічної експертизи. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 9 (09). С. 105-111.
32. Іванков В.М. Судово-економічна експертиза розрахунків за заробітною платою в бюджетних установах. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. № 3. С. 119-128.
33. Ключев О.М. До питання міжнародного співробітництва в галузі судової експертизи. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2018. Вип. 18. С. 154-162
34. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Судова бухгалтерія» для здобувачів вищої освіти / Укладачі: Коваленко А.В., Фурса В.В. Дніпро:

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 45 с.

35. Косован В.С. Доцільність включення або невключення до вартості об'єкта нерухомого майна суми ПДВ в рамках порівняльного методичного підходу. *Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку : колективна монографія*. Львів: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. Л., 2020. С. 79-82

36. Кулик Р.Р. Суть і об'єктивна необхідність виникнення експертизи. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28, № 4. С. 95-99.

37. Лисак О.П. Судово-економічна експертиза: роль, значення та основні аспекти організації. *Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології*. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2019. Ч. 3. С. 42-50.

38. Лисенко В., Комишнюк Ю. Особливості проведення судово-економічної експертизи у ході розслідування злочинів, вчинених суб'єктами господарювання з ознаками фіктивності. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2019_3_12

39. Литвин З.Б. Економічна експертиза як функція попередження економічних злочинів. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 6 (2). С. 118-122

40. Литвин З.Б. Економічна експертиза як пріоритетна форма фінансового контролю на підприємствах. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36 (2). С. 123-127

41. Мартинова Л.В., Якіміва В.С. Теоретичні аспекти визначення змісту судової економічної експертизи. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 2. С. 6-9

42. Мащенко О., Шушко О. Забезпечення економічної безпеки національної економіки шляхом проведення економічних експертиз. *Економіка та суспільство*. 2023. (49). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-71>

43. Міщенко Т.М. Умови та особливості проведення судово-економічної експертизи у справах про доведення до банкрутства. *Економіка та суспільство*, 2021. № 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-6>

44. Міщенко Т.М. Теоретико-організаційні засади судово-економічної експертизи контрольованих операцій. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 20. С. 292-299.

45. Моргунова Т.І. Сучасні особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 2 (2). С. 17-21

46. Мулик Т.О., Мулик Я.І. Теоретичні основи судово-економічної експертизи: аналіз наукових поглядів. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 131-139.

47. Мулик Я.І. Організація підготовки та атестації судових експертів: основні вимоги та обмеження. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.1.105

48. Мулик Я. Нормативно-правове забезпечення економічної експертизи: стан та вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-9>

18. Олійничук О., Купер М. Міжнародний досвід використання економічної експертизи у фінансових розслідуваннях. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 3. С. 59-75

19. Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л.М. Головченко, А.І. Лозовий, Е.Б. Сімакова-Єфремян та ін. Х. : Право, 2016. 928 с.

49. Пакет візуального супроводження із дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для студентів денної та заочної форм навчання / укладачі Н.С. Акімова, О.В. Топоркова, Т.О. Євлаш, О.О. Нестеренко, І.С. Коробкіна. Х: ХДУХТ, 2017. 78 с.

50. Панасюк В.М., Піскар Г.Є. Тлумачення сутності поняття «економічна експертиза». *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [м. Тернопіль, 23 груд. 2020 р.]* / редкол.: Slawomir Bartosiewicz, Drager Henning, Zbigniew Korzeb [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 96-98

51. Перезова І.В. Теоретичні та організаційні засади економічної експертизи в управлінні підприємствами: дис. д-ра екон. наук: 08.00.04, Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ, 2014. 466 с.

52. Пілюков Ю., Шрамко О. Судова експертиза як форма використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних злочинів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Випуск 4 (16). С. 139-143.

53. Пілюков Ю.О. Процесуальні вимоги до висновку експерта у кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. № 3. С. 99-102.

54. Проблеми та перспективи розвитку судової експертизи та криміналістики : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 16 жовтня 2020 року) / відп. ред. А.І. Черемнова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 700 с.

55. Пугаченко О., Пильникова Я., Черниш Л. Ретроспективний огляд результатів дисертаційних досліджень, які присвячено судово-економічній експертизі. *Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : Збірник матеріалів засідання № 1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції*, 24 вересня 2021 року. С. 340-343.

56. Пугаченко О., Ткаченко О., Бандурко Д. Особливості призначення та проведення судових експертиз з економічних питань. *Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : Збірник матеріалів засідання № 1 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції*, 24 вересня 2021 року. С. 293-298

57. Пугаченко О.Б. Вимоги процесуального законодавства в частині участі експерта при проведенні судової експертизи з економічних питань. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*. 2013. Вип. 24. С. 340-348

58. Пугаченко О.Б. Законодавче визначення основних завдань судово-економічної експертизи. *Актуальні питання права та соціально-економічних*

відносин: *Збірник наукових статей*. 2021. С. 87-94.

59. Пугаченко О.Б. Законодавчі зміни порядку призначення і проведення судових експертиз з економічних питань. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 17 грудня 2021 р.* Кропивницький: ЦНТУ, 2021. С. 249-252

60. Пугаченко О.Б. Порядок призначення судово-економічної експертизи. *Матеріали Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (заочної) «Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та моделювання соціально-економічних систем»*. 28-29 квіт. 2017 р. Кропивницький: «Ексклюзив-Систем», 2017. С. 102-104

61. Пугаченко О.Б. Порядок проведення судових експертиз з питань оподаткування. *Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Здоров'я та суспільство»*, 5 лист. 2020 р. Кропивницький, 2020. С. 197-205

62. Пугаченко О.Б. Права експерта у судовій експертизі з економічних питань. *Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання права та соціально-економічних відносин»*, 8 лист. 2018 р. Кропивницький, 2018. С. 41-47

63. Пугаченко О.Б. Права експерта у судовій експертизі з економічних питань. *Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання права та соціально-економічних відносин»*, 8 лист. 2018 р. Кропивницький, 2018. С. 41-47

64. Пугаченко О.Б. Проведення експертизи під час здійснення податкового контролю контролюючими органами. *Матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання сучасної економіки»*. 22 груд. 2017 р. Частина 2. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2017. С. 52-53

65. Пугаченко О.Б. Процесуальні вимоги призначення та проведення економічних експертиз *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2014. вип. 26. С. 207-215

66. Пугаченко О.Б., Бандурко Д.В. Обов'язки та відповідальність судових експертів з економічних питань. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: Збірник наукових статей*. 2021. С. 130-136.

67. Пугаченко О.Б., Косенко С.С., Бабій М.В. Організація проведення судових експертиз та експертних досліджень з економічних питань. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. № 6 (39). С. 115-130

68. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Інформаційне забезпечення експертних досліджень та податкових перевірок порядку нарахування й сплати податків і зборів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-72>

69. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Права та обов'язки експертів з економічних питань у профільному і процесуальному законодавстві. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2023. № 9 (42). С. 20-32.

70. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Законодавче регулювання орієнтовного

переліку вирішуваних питань судово-економічною експертизою документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності. *Modern engineering and innovative technologies*. Issue № 19. Part 2. February 2022. Sergeieva&Co, Karlsruhe, Germany. С.42-50

71. Рева Т.М. Електронні документи як об'єкт судової економічної експертизи. *Криміналістичний вісник*. 2019. № 2. С. 53-59.

72. Рева Т.М. Особливості проведення судово-економічної експертизи по результатам аудиторського звіту, акту ревізії. *Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку : колективна монографія*. Львів: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. Л., 2020. С. 153-158.

73. Романів С.Р., Будник Л.А., Саченко С.І. Судово-економічна експертиза в Україні: її економічна суть та кадрове забезпечення. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 23. С. 343-350.

74. Саченко С.І., Гаріян С.В. Основні особливості надання послуг з економічної експертизи. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [м. Тернопіль, 23 груд. 2020 р.] / редкол.: Slawomir Bartosiewicz, Drager Henning, Zbigniew Korzeb [та ін.]*. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 107-109.

75. Саченко С.І., Черешнюк О.М. Економічна експертиза взаємовідносин підприємства з споживачами. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 2. С. 159-163.

76. Свінцицький А.В., Падалка А.М. Поняття та значення судових експертиз у розкритті й розслідуванні організованої злочинної діяльності у сфері оподаткування. *Інформація і право*. 2020. № 3 (34). С. 96-103

77. Сімакова-Єфремян Е.Б. До питання про взаємозалежність європейських інтеграційних процесів і тенденцій інтеграції спеціальних знань в Україні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2017. Вип. 17. С. 152-158

78. Стельмах Н.Є. Бухгалтерська експертиза сільськогосподарської діяльності: судово-процесуальний аспект. дис. канд. екон. наук: 08.00.09, Нац. акад. аграр. наук України, ННЦ «Ін-т аграрної економіки». К., 2016. 229 с.

79. Стельмах Н. Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи в сільському господарстві: стан та перспективи. *Економічний дискурс*. 2021. Випуск 3-4. С. 57-63.

80. Тимкович П.В. Проведення економічних експертиз з питань відображення підприємствами в бухгалтерському обліку майна, що знаходиться в зоні бойових дій чи на тимчасово окупованій території України. *Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія*. Львів: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. Л., 2020. С. 192-197.

81. Тимкович П.В., Маланчак В.Є. Методологія проведення економічних експертиз з питань документального підтвердження нестач чи лишків основних засобів та запасів. *Матеріали круглого столу «Судова експертиза: сучасність та майбутнє»*. 25 січ. 2018 р. Л.: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, 2019. С. 129-131.

82. Токарева К.В. Актуальні питання механізму проведення судової економічної експертизи в сучасних умовах. *Криміналістичний вісник*. 2018. № 2. С. 92-98
83. Угровецький О.П., Свідерський О.О. Напрямки формування сучасного теоретичного підґрунтя судово-експертної діяльності в Україні. *Матеріали круглого столу «Судова експертиза: сучасність та майбутнє»*. 25 січ. 2018 р. Л.: Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, 2019. С. 132-135.
84. Федчишина В.В. Спеціальні економічні знання у правових системах Європи, Австралії та США. *Науковий огляд*. 2018. № 3 (46). С. 124-143
85. Фоміна О.В., Шушакова І.К. Судова економічна експертиза з питань трансфертного ціноутворення. *Економіка України*. 2021. № 10 (719). С. 52-66
86. Фоміна Т.В., Пугаченко О.Б. Документальне забезпечення податкових перевірок та експертних досліджень за загальнодержавними податками. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-17>
87. Хомутенко О.В. Судова економічна експертиза як регіональний інструмент підтримки управлінських рішень. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2019. № 20. С. 415-423
88. Хомутенко О.В. Судова економічна експертиза як інструмент формування принципів забезпечення позитивних ефектів в економіці. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2015. №. 15. С. 306-312
89. Хомутенко В.П., Мотигін Д.В. Актуалізація судово-економічних експертиз в умовах тіньової економіки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 6. С. 21-25
90. Шрамко О. Можливості судово-економічних експертиз при розслідуванні окремих корупційних злочинів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Випуск 1 (17). С. 162-165.
91. Юодкайте-Гранскієне Г. Порівняльний огляд діяльності органів судової експертизи в державах-членах ЄС: 2-й звіт по місії Європейської комісії / ENPI «Підтримка реформ у сфері юстиції України». 55 с.
92. Юодкайте-Гранскієне Г., Фролов М. Порівняльна характеристика законопроектів про судово-експертну діяльність. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2022. Випуск 1 (26). С. 24-51.
93. Akimova O., Ivankov V., Nykyforak I., Andrushko R., & Rak R. (2023). Application of economic and mathematical modelling to detect and prevent fraud in financial statements. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. № 6 (53). P. 217-232.
94. Brigitte W. Muehlmann, Priscilla Burnaby, Martha Howe (2012). The Use of Forensic Accounting Experts in Tax Cases as Identified in Court Opinions. *Journal of Forensic & Investigative Accounting*. Vol. 4, Issue 2. URL: http://web.nacva.com/JFIA/Issues/JFIA-2012-2_1.pdf
95. Ivankov V. (2023). Determinants of Audit and Forensic Economic Examination in the System of Financial Control of Local Budgets. *Economics of Systems development*. Vol. 5. Is. 2. P. 43-48.

96. Kliuiev O.M. (2019). Improvement Of Forensic Support For Justice: Theoretical, Legal And Organizational Aspects. *Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*. June 2019. № 19 (1). P. 102-117
97. Larikova T., Ivankov V., Novichenko L. (2023). Implementation of blockchain technology in the system of accounting and analytical support for the public sector. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. № 5 (13 (125)). P. 77-87
98. Made Laut Mertha Jaya, I. Made Narsa (2021). The Importance of Forensic Tax and Accounting Knowledge to Prevent Fraud in New Normal Era. *Journal of Hunan University. Natural Sciences*. Vol.48. № 2. P. 101-109.
99. Mulyk Ya. (2020). Economic expertise in Ukraine: theoretical and practical aspects. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. № 2 (54). P. 27-38.
100. Puhachenko O. (2017) The Procedure for Performing Economic Evaluation in Ukraine. *The Third Scientific and Practical Conference dedicated to International Day of Seafarers "Modern marine technologies, problems of socio-economic development and solutions"*, Batumi, Georgia 24-25 June 2017. P. 15-16
101. Puhachenko O. (2017) The Procedure for Performing Economic Evaluation in Ukraine. *Innovative Economics and Management (Special Edition 2)*. 2017. Volume IV. P. 166-174
102. Sivchuk I.P. (2020) Utilization Of Specialized Knowledge In The Solution of Economic Disputes (Conflicts). Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія / Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. Л., 2020. С. 9-13.

**Законодавчі та нормативні документи,
міжнародні стандарти:**

1. Господарський процесуальний кодекс : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII (із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Деякі питання надання платних послуг науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції : Постанова КМУ від 27.07.2011 р. № 804 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/804-2011-%D0%BF#Text>
3. Кодекс адміністративного судочинства : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV (із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
4. Кримінальний процесуальний кодекс : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
5. Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України : Постанова КМУ від 16.11.1994 р. № 778 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах : Наказ М-ва юстиції України

від 12.12.2011 р. № 3505/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11#Text>

7. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

8. Про затвердження інформаційної та технологічної карток адміністративної послуги присвоєння кваліфікації судового експерта : Наказ М-ва юстиції України від 29.03.2013 р. № 589/5 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0589323-13#Text>

9. Про затвердження переліків рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення судових експертиз : Наказ М-ва юстиції України від 30.07.2010 р. № 1722/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1722323-10#Text>

10. Про затвердження Положення про науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України : Наказ М-ва юстиції України від 27.03.2012 р. № 470/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0460-12#Text>

11. Про затвердження Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів : Наказ М-ва юстиції України від 03.03.2015 р. № 301/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text>

12. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз : Постанова КМУ від 02.07.2008 р. № 595 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF#Text>

13. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів : Наказ М-ва юстиції України від 29.03.2012 р. № 492/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12#Text>

14. Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз : Наказ М-ва юстиції України від 02.10.2008 р. № 1666/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08#Text>

15. Про затвердження Порядку присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів працівникам науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України : Наказ М-ва юстиції України від 30.12.2011 р. № 3660/5 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0002-12#Text>

16. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

17. Цивільний процесуальний кодекс : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sts.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua>
9. Офіційний сайт Національного банку України. <http://www.bank.gov.ua>
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
11. Офіційний сайт у частині розділу «СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ» Міністерства юстиції України – URL: https://minjust.gov.ua/legal_expertise
12. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://minjust.gov.ua/>
13. Європейська комісія з питань ефективності правосуддя Ради Європи (СЕПЕJ) [European Commission on the Efficiency of Justice of the Council of Europe]. URL: <https://vkksu.gov.ua/ua/mijnarodne-spivrobotnitstvo/spivrobotnitstvo-z-radou-evropi-ta-evropeyskim-souzom/ewropiejska-komisiia-z-pitani-efiektiwnosti-prawosuddia-radi-ewropi-сереj/>
14. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства [European and international standards in the field of justice]. Basic Principles on the Independence of the Judiciary. United Nations Human Rights. Office of the High Commissioner. URL: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/IndependenceJudiciary.aspx>
15. Офіційний сайт Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності. URL: <http://www.intelect.org.ua/>
16. Офіційний сайт Кропивницького відділення Київського Науково-дослідного інституту судових експертиз. URL: <http://www.kndise.gov.ua/filials/>
17. Науково-дослідні установи судових експертиз. URL: https://minjust.gov.ua/section_8
18. Графіки проведення планових перевірок діяльності судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ URL: <https://minjust.gov.ua/m/grafiki-provedennya-planovih-perevirok-diyalnosti-sudovih-ekspertiv-yaki-ne-e-pratsivnikami-derjavnih-spetsializovanih-ustanov>
19. Інформація щодо судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. URL: https://minjust.gov.ua/legal_expertise
20. Реєстр методик проведення судових експертиз. URL: <https://rmpse.minjust.gov.ua/>

21. Реєстр атестованих судових експертів. URL: <https://rase.minjust.gov.ua/>
22. Судово-економічна експертиза. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/education-materials/sudovo-ekonom%D1%96chna-ekspertiza.pdf>